

Hei Jeg er Ragnhild Sophie Berthinussen, samfunnsutvikler i Averøy kommune på Nordmøre - i Møre og Romsdal.

Det er Landfastlykke for drømmeøya -

Vi har ikonet Atlanterhavsvegen vest i kommunen og Atlanterhavstunellen i øst.

Kommunen har i underkant av 6.000 innbyggere spredt ut over kommunen.

kommunesenteret er BRUHAGEN.

Bruhagen ligger ca. 30 minutters busstur fra Kristiansund sentrum.

Som samfunnsutvikler sitter jeg i direktørens stab, og jeg har ansvar for kommunens nærings- og kultursatsning, koordineringsansvar for bærekraftsarbeid og – jeg er prosjektleder for kommunens satsning på Bruhagen.

Da har jeg plasser meg på kartet og i kommuneorganisasjonen Så nå skal jeg snakke om dagens tema: Erfaringer med mikrourbanisering i Bruhagen.

Forankring og planlegging

- Resultat- og utviklingsplan 2022-2023
- Kommuneplanens samfunnsdel desember 2020
- Bruhagen sentrum del nordøst 22.06.2020
- Kulturminneplan 2019-2030
- Sentrumsplanen Bruhagen sentrum 25.06.2012
- Bridge over troubled water – prekvalifisering 2009 og bakteppe for ny sentrumsplan
- Tettstedsutviklingsprogrammet fra 2009 –
- Skisse til tettstedsutviklingsprosjekt i 2005
- Stedsanalyse gjennomført i 1997
- Bruhagen Vest 17.10.1988

Averøy - en god forbindelse

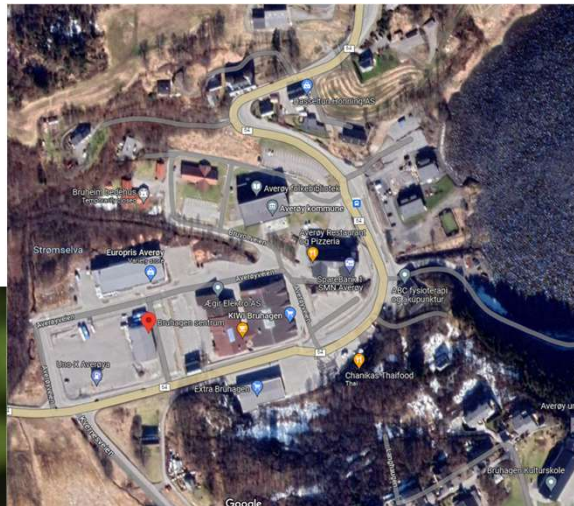
Akilles: Jeg vil at noen skal fortelle meg at det holder på å skje i går. I dag er vi i 2023. I går, gjennom vel 30 år, har det skjedd ting politisk og administrativt.

Det er viktige grep som danner grunnlag for at vi nå begynner å se resultater.

Som dere ser av lista her har det vært mye plan- og strategisk arbeid. Vi er i dag kommet så langt at vi styrer på plan med omforent satsning på sentrum.

Det, i kombinasjon med en relativt grei kommuneøkonomi, gjør ting litt lettere.

Estetikk takk!

Jeg husker godt da Åse Kleveland uttalte seg om stygge steder. Det ble litt rabalder, noen følte seg kanskje litt støtt – men det var viktige ting som ble kommunisert.

Vi har behov for estetikk i de stedlige omgivelsene våre!

Vi har spektakulær natur rundt oss med fjell og storhav, men stedene våre ...

Til venstre her har vi bilde av Bridge over troubled water – sentrumsplanen, som ikke fungerer helt optimalt -men er den planen vi har,

Til høyre flyfoto av sentrum nesten slik det ser ut i dag – mye grått ja

---

og foran i bildet her ei sverdlilje – en plante flere husker fra gammelt av

I samfunnsplana vår så sier vi det at

Bruhagen skal løftes frem til å bli et attraktivt sted for bo- bli- og besøkslyst. Sumpen city, som den ei tid har vært kalt på folkemunne, skal gjenoppstå fra asfalterte flater og bilkaos til å fremheve stedets kvaliteter: Vann, fauna og flora, og interessante trebygg som Varde. Straumsvågen med vandring og bademuligheter, Straumselva med sin sjøørret, elvemusling, rødlista øyestikkere og nydelige sverdliljer, nærmiljøområde ved vågen tilrettelagt for rekreasjon oss alle, turveg 1,5 km. oppover elva til Gammelfossen, et teknisk industrielt kulturminne, og midt i sentrum en elvepark

I arbeidet med utvikling av sentrum står samskaping sterkt.

Kommunen er opptatt av menneskenes eierskap til stedet. Folk bor rundt om, men de skal eie og være stolt av sentrum.

Ulike gjestebud og arbeidsverksteder er tatt i bruk, og interesse og oppslutning er stor – og aktiv!

For 2023 er det satt av 10 millioner til etablering av fysiske tiltak i sentrum, tiltak som vil bli konkrete resultater av samskapingen.

I tillegg er det satt av midler, og jobbes med!, å ta i bruk tomme rom med temporære aktiviteter.

NÆRMILJØANLEGG: Dagens Bruhagen er preget av biler og parkering. Nå fronter Eirik Leander Lilleby (f.v.), Ole Hærvik Lavøld og Olav Dragsten Roanes i ungdomsrådet en sentrumsutvikling med satsing på nærmiljøanlegg og lærerskoleaktivitetstilbud. **FOTO: TROND HASSELE**

På de unges premisser

UTVIKLER SENTRUM: Averøy ungdomsråd er direkte involvert når det nå skal bygges nærmiljøanlegg på Bruhagen. - Det er på tide å få en møteplass for ungdom i sentrum, sier Eirik Leander Lilleby.

SIDE 17-21

Det er på tide med møteplasser for ungdom i sentrum!

Averøy ungdomsråd hadde, før jeg kom på øya, hatt en idékonkurransen om hva som burde være på nærmiljøområdet ved Straumsvågen. Vinnerutkastet ble tatt videre og danner grunnlag for arbeid landskapsarkitekt og arkitekter har jobbet ut for området.

Dette prosjektet er nå til detaljprosjektering og skal ferdigstilles i 2024. Det blir et område tilrettelagt med paddeltennis, gapahuk, amfi mot vann, turveg, klatre/entre-konstruksjoner – og grønt

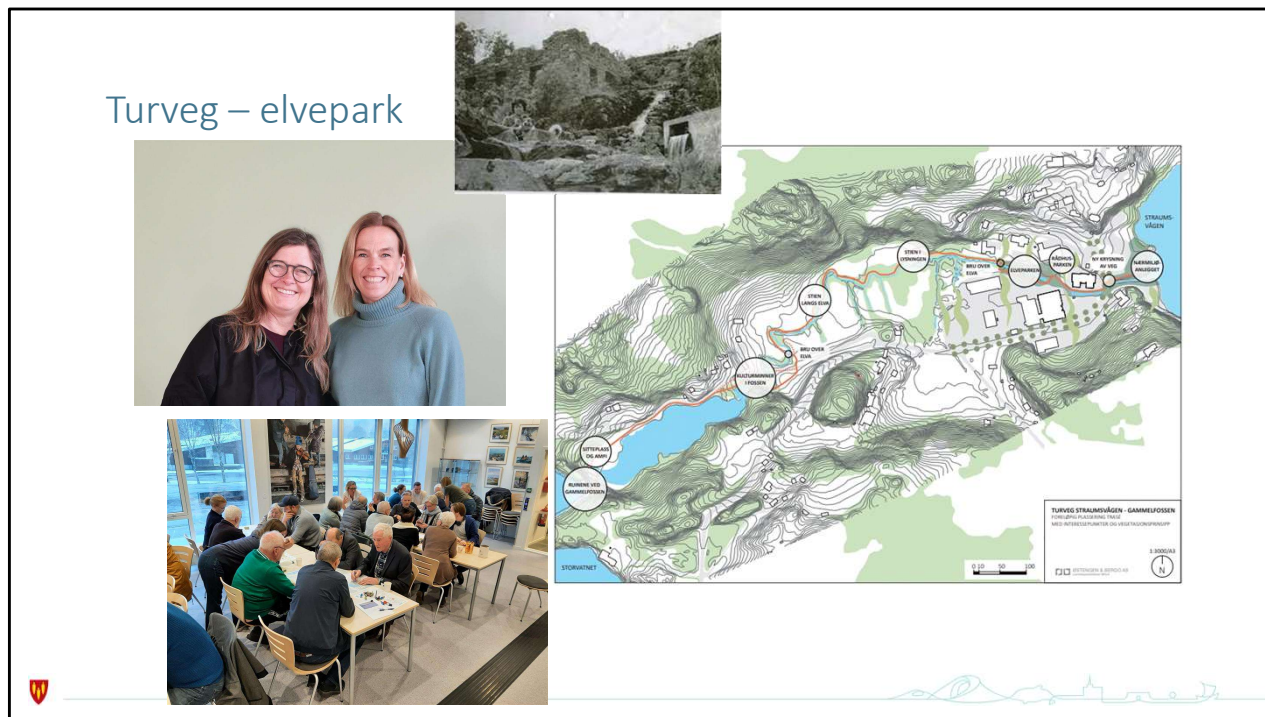
Å jobbe med ungdoms medvirkning og eierskap er viktig.

Utfordringen her er tidsperspektivet.

Fra idé til ferdigstilling går det ofte år.

Og hvordan jobber vi da med å holde oppe interesse, tro, drømmer

og opplevelsen av at en med på å skape en forskjell oppe?
TTT

<https://www.averoy.kommune.no/aktuelt/herlig-oppslutning-om-turvegens-gjestebud.6763.aspx>

Igjennom sentrum går det ei lita og vakker, men forsømt, elv. Elva er på flere steder lagt i rør og fortrent til fordel for bilister og grå flater. Jamfør bilde vist tidligere I plan har turveg vært ønsket ei tid.

For å få ei helhet har Østengen & Bergo tegnet ut en plan for turveg fra Straumsvågen – Gammelfossen.

Også i dette arbeidet har vi holdt gjestebud. Vi har erfart viktigheten av å ha skissa ut et idégrunnlag slik at folk hadde noe å diskutere ut fra. Det gir et godt grunnlag for rom og retning for drøftinger og

diskusjoner.

I arbeidet til Østengen & Bergo kom det opp en del spørsmål som synliggjorde behovet for en designmanual for Bruhagen. Så den fikk vi utarbeidet.

Det gule røret i Bruhagen

Det gule røret i Bruhagen – Dette går det gjetord om.

Designmanualen kom godt med da vegmyndighetene bestemte seg for å bytte kulverten der riksvegen krysser Straumselva nede i sentrum av Bruhagen.

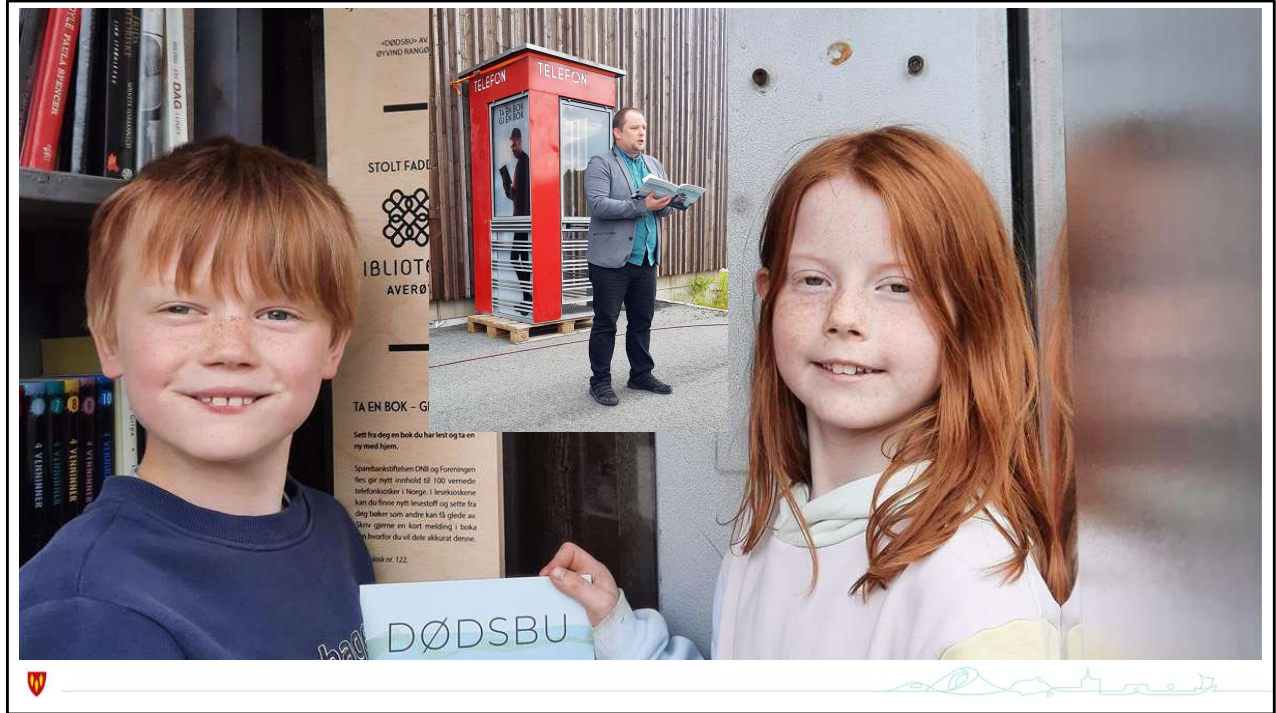
Vi har hatt et svært godt samarbeid med vegmyndighetene, Mesta og andre involverte i dette prosjektet.

Vi fikk et fantastisk og gult! rør, og plastringen rundt kulverten er utført i naturstein i kvalitet og farger i tråd med designmanualen.

Her er det noe med å se mulighetene for å ta ett skritt i riktig retning, sammen med andre, når muligheten byr seg.

Det kom opp, kjapp kontakt, god dialog, det ble helt fabelaktig!

<https://www.averoy.kommune.no/aktuelt/det-gule-roret-i-bruhagen.7028.aspx>

"Eg er frå ein stad kor vinden seier seg sjølv"

Også et eksempel på å gripe muligheten:

I en samtale dukka plutselig en telefonkiosk opp – og vipps - via finn.no og kjøp fra barnebarnet til ham som i sin tid designet kiosken:

Lesekiosken i Bruhagen sentrum er et faktum.

Nå offisielt åpnet av forfatter og poet Øyvind Rangøy

Kiosken skal få sentral plassering i rådhusparken.

Parken blir rehabilitert nå i sommer og skal fremstå i ny drakt: med solbenker, sittegrupper, sjakkbrett og andre aktiviteter

Vi får også en flerfunksjonell skulptur. Den er p.t. er på tegnebrettet til en arkitekt.

Målet er at skulpturen skal produseres lokalt.

<https://www.averoy.kommune.no/aktuelt/lesekiost-122-er-offisielt-apnet.7875.aspx>

La folk få bidra med det de kan – og har lyst til. Det gir eierskap, engasjement, energi – og pur glede.

Averøy husflidslag har sydd tre laaaaaaaaaaaaaange vimpelrekker som skal henge i rådhusparken når det er ulike aktiviteter som foregår der. Gjenbruk av ulike tøyer. Dem er så fine. Og kan brukes igjen og igjen og igjen

Ønske om drivhus – så da har vi kjøpt det. Nå kommer det hyller og møbler rundt, det er kommet noen pallekarmer – og flere blir det. Det blir et eget miljø rundt drivhuset, og med gode muligheter for utvidelse.

Den grønne brua er nå blitt brun – den har fått farge i tråd med designmanualen. Spleiselag mellom lokal næringsaktør og

kommunen.

Tomme rom

Vi har engasjert billedkunstner Heidi Rødstøl til å utføre temporær kunst i noen tomme rom. Hun skal i tillegg ha workshops for ungdom.

Varde i Bruhagen sentrum er valgt ut som ett av fem GNIST-case i 2023-2024

Design og arkitektur Norge og Nordic Edges program for Innovativ steds- og næringsutvikling.

Varde er ett av Nordmøres største trehus. Bygd i 1920. 1.700 m2 fordelt på fem etasjer.

Hovedmålet vårt er å få utarbeide et konsept for Varde slik at bygget fremstår som en veiviser mot fremtidens sentrum,

der form og innhold i bygget viser veg mot et innovativt og bærekraftig lokalsamfunn.

På bildene her er vi i Oslo. Fire viktige bidragsytere for at vi skal lykkes i stedsutviklingen:

Administrasjon, representert v/undertegnede

Politisk ledelse, representert v/ordfører Ingrid Ovidie Rangønes

Næringslivet, representert v/huseier Per Ivar Aakvik

og Møre og Romsdal fylkeskommune representert v/fab Grete Kongshaug

fra stab for strategi og styring, seksjon for plan

Fylkeskommunen er gull! Verdt: De er vår faglige sparringspartner, gir faglig og økonomisk støtte.

Attraktivitet og stedsutvikling

Nøkkelord for attraktive tettsteder:

- Sosiale møteplasser
- Urbanitet
- Grønn infrastruktur –gange/sykkel
- Fortetting
- Tilrettelegging for alle aldersgrupper
- Tilrettelegging for handel og næringsliv

Averøy - en god forbindelse

Mikrourbanisering –strategisk stedsutvikling av Bruhagen hvor offentlige aktører, næringsliv og frivillighet samarbeider om å innføre urbane kvaliteter.

Det er lagspill & samarbeid

Vi vil alle ha et sted der det er kjekt å oppholde seg

Det er viktig med gode planer og bred politisk forankring. Dette tar – ofte – tid, men er avgjørende for at vi skal lykkes.

INGEN driver stedsutvikling alene, men noen må stå ved roret, trekke i trådet, se sammenhenger, pushe og heie.

Raus: viktigheten av å vende på glasset – slik at vi får sett ting med

ulike perspektiv

Vi har fokus på rett kvalitet, bruker ekspertisen og spør andre om råd, inviterer inn til samskaping.

Det er litt som Askeladden og de gode hjelperne.

Og her er det viktig med eierskap og å være obs på Noen André: Spill folk gode – la meg bidra med det jeg kan og det jeg har lyst til

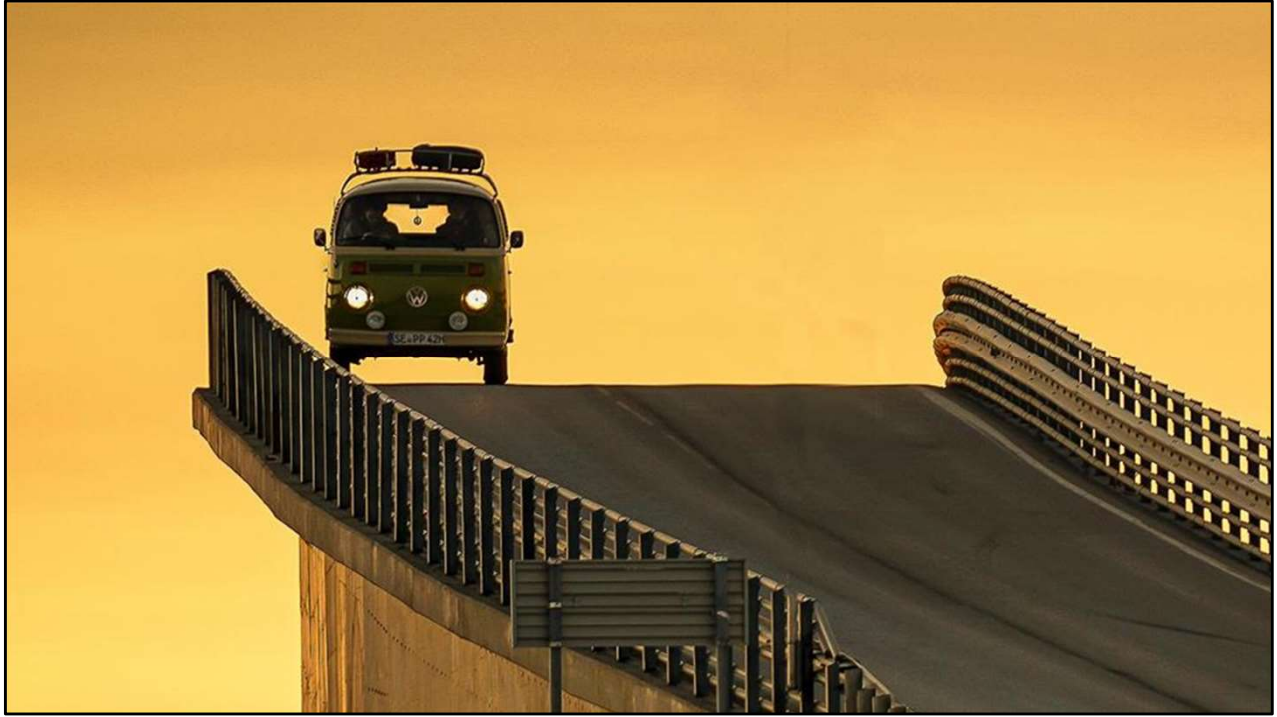
Og æres den som æres skal!

Vi må se at ting skjer – og det er en akilles – spesielt i møte med barn- og unge, men folkevalgte og innbyggere har heller ikke alltid så uttalt stor forståelse for den tid det tar med planlegging, offentlige anskaffelser og annet tilnærma usynlig arbeid .

I Bruhagen jobber vi med de store og lange linjene parallelt med at vi tar små grep som gjør at ting skjer.

Synliggjøringen av det som skjer er viktig. Små feiringer, synliggjøring i ulike media og fremsnakking er VIKTIG!

Det gir positivt omdømme og får flere med på laget!

Takk for meg!